

PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI

Công cụ bảo vệ ngành sản xuất nội địa trong bối cảnh hội nhập

Với 13 Hiệp định Thương mại Tự do (FTA) có hiệu lực, mà gần đây nhất là FTA với EU (EVFTA), Việt Nam đã và đang mở cửa mạnh thị trường nội địa cho hàng hóa từ 51 nước đối tác FTA. Điều này biến Việt Nam trở thành một thị trường sôi động và hấp dẫn trong con mắt các nhà xuất khẩu nước ngoài. Trong khi đó, dưới tác động của COVID-19, nhu cầu tiêu thụ hàng hóa trên thế giới giảm bớt, nhưng nguồn cung vẫn duy trì dẫn đến tình trạng dòng hàng hóa sản xuất ra bị dư thừa. Xu hướng bảo hộ thương mại ở nhiều thị trường lớn trên thế giới cũng khiến luồng hàng xuất khẩu chuyển hướng đến những nền kinh tế mới, có tiềm năng tăng trưởng tốt như Việt Nam.

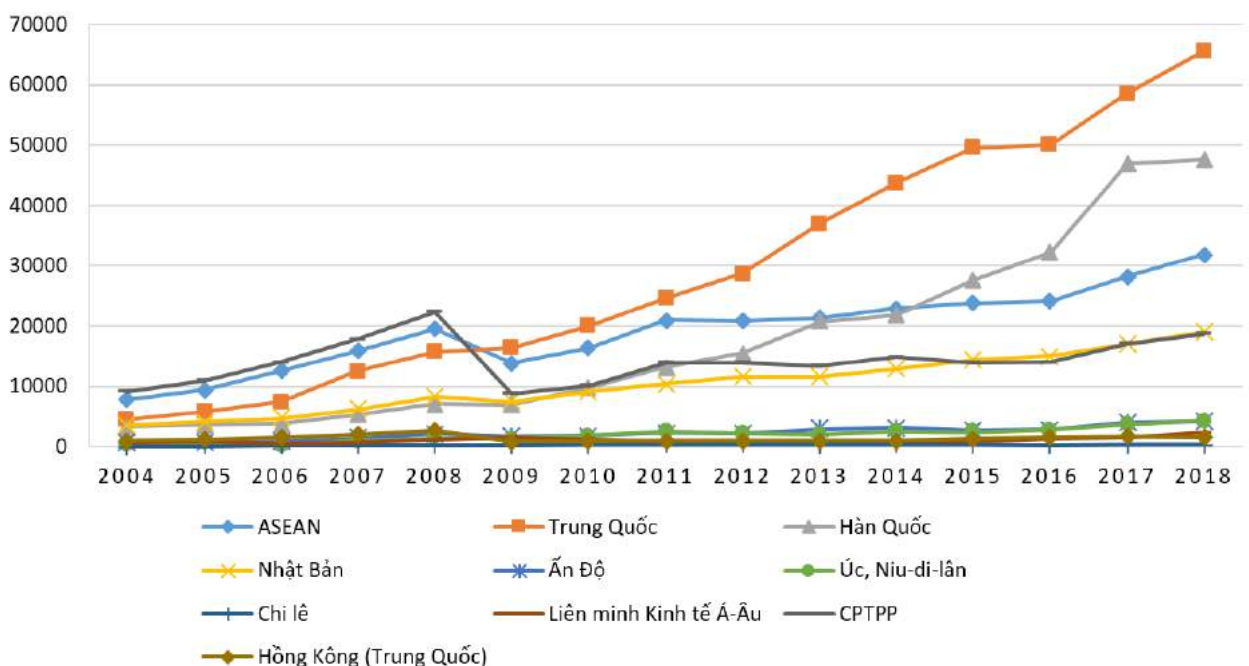
Trong bối cảnh như vậy, nguy cơ hàng nước ngoài nhập khẩu ồ ạt hoặc cạnh tranh không lành mạnh vào Việt Nam gây thiệt hại đáng kể hoặc nghiêm trọng cho các ngành sản xuất nội địa trở nên đậm nét hơn bao giờ hết. Phòng vệ thương mại (PVTM – bao gồm biện pháp chống bán phá giá, chống trợ cấp, tự vệ) vì vậy đang trở thành công cụ đáng chú ý.

Thực tiễn thương mại quốc tế cho thấy ngày càng nhiều nước sử dụng công cụ PVTM như một cách thức hữu hiệu để ứng phó với tình trạng này. Bằng chứng là hàng hóa xuất khẩu từ các đối tác FTA của Việt Nam đang là đối tượng của ngày càng nhiều các vụ điều tra PVTM.

Trong vài năm gần đây, Việt Nam cũng dần sử dụng các công cụ PVTM thường xuyên hơn như một phương thức hỗ trợ doanh nghiệp nội địa để ứng phó với sự cạnh tranh tăng cao. Tính đến tháng 11/2020, Việt Nam đã tiến hành tổng cộng 13 vụ điều tra chống bán phá giá, 01 vụ điều tra chống trợ cấp và 06 vụ điều tra tự vệ. Các biện pháp phòng vệ thương mại được áp dụng đã phần nào bảo vệ được lợi ích một số ngành sản xuất trong nước (với giá trị đóng góp lên tới 6% tổng GDP năm 2019) và giúp nhiều doanh nghiệp Việt Nam vượt qua khó khăn, khủng hoảng. Bên cạnh đó, các biện pháp này cũng giúp làm giảm bớt rủi ro hàng hóa Việt Nam bị điều tra lẫn tránh biện pháp PVTM, giúp hàng hóa Việt Nam có uy tín tốt hơn trên thị trường quốc tế.

Diễn tiến kim ngạch nhập khẩu giai đoạn 2015 - 2018 từ các đối tác FTA của Việt Nam

(Nguồn: Bộ Tài chính)

Do đó, các ngành sản xuất Việt Nam được khuyến nghị chủ động sử dụng các công cụ phòng vệ thương mại khi cần thiết để bảo vệ quyền và lợi ích chính đáng của mình trước hiện tượng hàng hóa nhập khẩu bán phá giá hoặc được trợ cấp để xuất khẩu vào Việt Nam gây thiệt hại đáng kể cho mình. Thậm chí, ngay cả khi hàng nhập khẩu cạnh tranh lành mạnh, nếu có thể chứng minh hàng nước ngoài đó được nhập khẩu ô ạt, gây thiệt hại nghiêm trọng, ngành sản xuất nội địa cũng có thể sử dụng công cụ PVTM này để bảo vệ lợi ích của mình.

Tuy nhiên, việc sử dụng các công cụ PVTM này không dễ dàng. Ngành sản xuất nội địa phải tập hợp được lực lượng đủ lớn, phải chứng minh được hành vi bán phá giá, trợ cấp hoặc nhập khẩu ô ạt của hàng hóa nước ngoài, đồng thời cũng phải chứng minh thiệt hại cụ thể của mình trước cơ quan có thẩm quyền. Vì vậy, doanh nghiệp không chỉ có hiểu biết về quy trình, các điều kiện mà còn phải đầu tư nguồn lực để theo đuổi vụ việc. ■

Thông tin các vụ kiện và biện pháp phòng vệ thương mại liên quan đến Việt Nam được cung cấp và tư vấn bởi Trung tâm WTO và Hội nhập – VCCI.

Website:

<https://chongbanphagia.vn/> (Tiếng Việt)

<https://antidumping.vn/> (Tiếng Anh)

Email: banthuky@trungtamwto.vn

Điện thoại: 024 3577 1458

Hệ thống cơ sở pháp lý về các biện pháp PVTM của Việt Nam

Hệ thống pháp luật quốc tế:

- Hiệp định GATT 1947
- 03 Hiệp định về các biện pháp phòng vệ thương mại:
 - + Hiệp định chống bán phá giá,
 - + Hiệp định trợ cấp và các biện pháp đối kháng và
 - + Hiệp định về biện pháp tự vệ
- FTA: Quy định về nội dung PVTM tại các FTA

Hệ thống pháp luật Việt Nam:

- Luật Quản lý ngoại thương 2017– Chương IV về các biện pháp PVTM (Điều 67 - Điều 99)
- Nghị định 10/2018/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều của Luật QLNT về các biện pháp phòng vệ thương mại
- Thông tư 37/2019/TT-BCT quy định chi tiết một số nội dung về các biện pháp PVTM
- Thông tư 19/2019/TT-BCT quy định về việc áp dụng các biện pháp tự vệ để thực thi Hiệp định EVFTA
- Thông tư 30/2020/TT-BCT hướng dẫn thực hiện EVFTA về Phòng vệ thương mại

Tháng 10/2020 vừa qua, Trung tâm WTO và Hội nhập - VCCI đã phối hợp với Cục Phòng vệ Thương mại – Bộ Công Thương tổ chức Hội thảo “Phòng vệ thương mại – Công cụ bảo vệ ngành sản xuất nội địa trong bối cảnh hội nhập” nhằm hỗ trợ các doanh nghiệp, hiệp hội tìm hiểu thông tin và góp ý các khung khổ chính sách pháp luật mới về PVTM ở Việt Nam.

Tài liệu Hội thảo được giới thiệu tại mục Sự kiện của Cổng thông tin WTO và Hội nhập: www.trungtamwto.vn

Link: <https://trungtamwto.vn/su-kien/16375-hoi-thao-phong-ve-thuong-mai--cong-cu-phong-ve-loi-ich-nganh-san-xuat-noi-dia-trong-boi-can-hoi-nhap>

Nguồn: Cục Phòng vệ Thương mại